

INCOME TAX OF ECONOMIC AGENTS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

IMPOZITUL PE VENIT AL AGENȚILOR ECONOMICI ÎN REPUBLICA MOLDOVA

RAILEAN Tatiana, studentă, Specialitatea: EG

Academia de Studii Economice din Moldova

Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md

e-mail autor: tabitatbit000@gmail.com

***Abstract.** In this article, I set out to set out the importance and relevant characteristics of income tax, such as who are the taxpayers, what are the tax rates for the categories of taxable income that are subject to taxation. Also, estimating the close connection and the influence of economic agents in the formation of national income, we approached the perspective of importance, the role of collecting taxes and duties in a state, their advantages and disadvantages, both for the state and for taxpayers.*

The more contemporary society tends to develop and modernize, the more we should be focused on finding new, more perfect, more convenient methods of harmonizing and balancing income and expenditure. Analyzing the microeconomic indicators, we can see the amount of income from income tax and other taxes, which has a fairly high value. Referring to this fact, it is necessary to analyze and coordinate the fiscal instruments for the use of the obtained incomes but also their balanced collection.

Keywords: income tax, economic agent, taxpayer, state, tax regime, revenue, fiscal instrument

JEL CLASSIFICATION: H, H3, H30

INTRODUCERE: Impozitul pe venit își are rolul său în formarea echilibrului economic al unui stat dar și la distribuția resurselor financiare între clasele sociale existente, pe plan social. Dincolo de relația teoretică dintre stat și veniturile persoanei, dintre finanțele publice și veniturile persoanei, dintre contribuția contribuabilului la veniturile statului, în rândul teoreticienilor există păreri diferite în ceea ce privește impunerea venitului personal în sensul că unii consideră acest impozit necesar pentru a modera creșterea economiilor individuale, care ar acționa defavorabil asupra cererii individuale de bunuri și servicii, iar alții, dimpotrivă, susțin că impozitul pe venit afectează munca, stimulentele pentru investiții și astfel, reduce creșterea economică.

Principiile impuse de stat fiecărui cetățean reprezintă beneficiul bunăstării în ziua de mâine. Taxele și impozitele constituie procedeele nemijlocite de conducere a unei economii concurențiale, politica fiscală fiind chemată să stabilească obiectivele economice și sociale ce urmează a fi atinse în procesul mobilizării și repartizării resurselor. Întreprinzătorii, dar și persoanele fizice, sunt obligați să participe la formarea bugetului public.

Ca rezultat, politica bugetară din R. Moldova este modernizată continuu și tinde să constituie un sistem transparent și stimulatoriu pentru desfășurarea activității economice.

CONȚINUT: Activitatea economică în societate se desfășoară de către oameni, organizați în cadrul unor unități economice, profitabile și specializate pe domenii distincte (producere de bunuri, prestări de servicii, distribuție, comercializare, finanțare, consum etc.). Ea se definește prin diversitatea acțiunilor efectuate de toți participanții la proces, denumiți agenți economici.

Agenții economici se grupează pe sectoare, pe baza funcției lor principale în economie. Ținând seama de această funcție, în rândurile agenților economici includem: întreprinderile, gospodăriile sau menajele, administrațiile publice și private, instituțiile de credit și asigurări, străinătatea, adică agenții economici din alte țări. Întreprinderile sunt unități economice care, indiferent de felul cum sunt organizate și de forma de proprietate, au drept funcție principală producerea de bunuri și prestarea de servicii (nonfinanciare) în vederea vânzării acestora, cu scopul de a obține profit.

Gospodăriile (menajele) sunt agenți economici care îndeplinesc în principal funcția de consumatori de bunuri și servicii. Ele cuprind familiile, celibatari, diferite comunități consumatoare, care nu se

delimitează de gospodăriile în cadrul cărora se constituie. Veniturile menajelor se formează în cea mai mare parte pe seama salariilor, titlurilor de proprietate și din transferurile efectuate din celelalte sectoare etc.

Administrațiile publice includ acele instituții care exercită în principal funcții de redistribuire a veniturilor pe baza prestării unor servicii nonmarfare. Ele obțin veniturile în special din vărsăminte obligatorii, impozite și taxe. Din această categorie de agenți economici fac parte administrațiile centrale și locale de stat, învățământul public, sistemul protecției sociale, justiției, asistența sanitară publică etc.

Administrațiile private sunt organizații private fără scop lucrativ, care prestează servicii nonmarfare, sau sunt diverse asociații, fundații, ale căror venituri se realizează din contribuții voluntare, cotizații, venituri pe proprietate etc.

Instituțiile de credit și companiile de asigurări sunt unități instituționale, care pot fi publice, private sau mixte și care îndeplinesc funcția de intermediar financiar între ceilalți agenți economici. Ele colectează, transformă și redistribuie disponibilitățile financiare și transformă riscurile individuale în riscuri colective. Veniturile acestor agenți economici se constituie din economiile temporare existente în societate, care se concentrează în cadrul lor în scopul redistribuirii între agenții economici ce au nevoie de resurse financiare.[1]

Sistemul de impozite și taxe în Moldova include: taxe și impozite de stat (impozit pe venit, TVA, taxa vamală, impozit privat, impozit pe avere, taxe rutiere) și taxe și impozite locale (impozit pe bunuri imobiliare, taxe pentru amenajarea teritoriului, taxe de plasare a publicității, taxa de piață, etc). Cele mai importante impozite pe care antreprenorii trebuie să le achite sunt impozitul pe venit și taxa pe valoarea adăugată. Impozitul pe venit se achită din profitul global, care include profiturile obținute în Republica Moldova, inclusiv din afara țării pentru activitatea pe teritoriul țării, dar și profiturile obținute în afara Republicii Moldova, acestea fiind reglementate în baza Sistemului Fiscal al Republicii Moldova, și reprezintă totalitatea impozitelor și taxelor, a principiilor, formelor și metodelor de stabilire, modificare și anulare a acestora, prevăzute de prezentul cod, precum și totalitatea măsurilor ce asigură achitarea lor.

- Conform Biroului Național de Statistică, situația încasărilor pe perioada ianuarie-decembrie 2019, la bugetul public național (BPN) au fost acumulate venituri în sumă totală de 62949,2 mil. Lei, dintre care venituri din impozite și taxe 40054,2 mil. lei, adică 63,6 % din totalul cheltuielilor, iar quantumul din impozitul pe venit a constituit 14,8%.
- Partea de cheltuieli a bugetului public național a fost executată în sumă de 65975,6 mln. lei. Comparativ cu perioada corespunzătoare a anului 2018, cheltuielile au fost în creștere cu 0,1 la sută.[6]

Impozit pe venit - este reglementat de titlul II al Codului Fiscal pentru persoanele juridice și fizice, care practică activitate de antreprenariat, profesională și pe parcursul perioadei fiscale obțin venit din orice surse aflate în R. Moldova și venit din orice surse aflate în afara R. Moldova.

Conform articolului 5, Titlul 1, contribuabilul, ca subiect al impunerii este persoana care, conform legislației fiscale, este obligată să calculeze și/sau să achite la buget orice impozite și taxe, penalitățile și amenzile respective; persoană care, conform legislației fiscale, este obligată să rețină sau să perceapă de la altă persoană și să achite la buget plățile indicate.

Subiecții impozitului pe venit sînt persoanele fizice rezidente și nerezidente care obțin venituri din categoria celor impozabile. Persoana fizică este considerată:

- ✓ cetățean al Republicii Moldova
- ✓ cetățean străin
- ✓ apatrid
- ✓ întreprindere cu statut de persoană fizică (întreprinderi individuale(I.I.) și gospodăriile țărănești (G.T.).[2]

Anul fiscal Anul fiscal este anul calendaristic, care începe cu 1 ianuarie și se termină cu 31 decembrie. Contribuabilii care au dreptul, în conformitate cu prevederile Legii contabilității, să aplice o perioadă de gestiune diferită de anul calendaristic, perioada fiscală privind impozitul pe venit

corespunde cu perioada de gestiune pentru întocmirea și prezentarea situațiilor financiare. În acest caz, perioada fiscală constituie o perioadă de oricare 12 luni consecutive.

După cum este formulat în articolul 12, venitul impozabil reprezintă venitul brut, inclusiv facilitățile acordate de angajator, obținut de contribuabil din toate sursele într-o anumită perioadă fiscală, cu excepția deducerilor și scutirilor, aferente acestui venit, la care are dreptul contribuabilul conform legislației fiscale.

Tabelul 1. Reprezentarea cotelor de impozitare a surselor de venit pentru anul 2021 comparativ cu anul 2020

Tipul venitului:		2020	2021
1	Profitul profesiilor juridice	18%	12%
2	Darea în locațiune de la persoană fizică către persoană juridică, cu excepția terenurilor agricole	10%	12%
3	Darea în locațiune de la persoană fizică către persoană fizică	7%	7%
4	Vânzarea mărfurilor	10%	12%
5	Dividende	6%	6% (50% din cota standard)
6	Profitul gospodăriilor țărănești	7%	7%
7	Vânzarea produselor agricole către cetățeni	5%	6% (50% din cota standard)
8	Vânzarea produselor agricole către achiziționari	5%	6% (50% din cota standard)
9	Venit din dobânzi achitate de bănci, asociații de economii și împrumut, emitenții de valori mobiliare corporative	0%	3% (25% din cota standard)

Sursa: Adaptat de către autor în baza articolului „Particularitățile politicii fiscale și vamale pentru anul 2021” autori: Dorel Noroc, Corina Alexa, disponibil: <https://monitorul.fisc.md/expert/particularitatile-politicii-fiscale-si-vamale-pentru-anul-2021.html>

Rezidenții zonelor economice libere se bucură de următoarele facilități fiscale:

- Scutire de 50% din cota impozitului stabilită în RM pentru venitul obținut din exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona economică liberă în afara teritoriului RM;

- Scutire de 75% din cota impozitului stabilită în RM pentru venitul obținut din alte activități decât exportul de mărfuri (servicii);

- Scutire totală timp de 3 ani de plata impozitului pe venitul obținut din exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona economică liberă în afara teritoriului RM, drept rezultat al investirii în zona liberă a cel puțin un milion USD;

- Scutire totală timp de 5 ani de plata impozitului pe venitul obținut din exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona economică liberă în afara teritoriului RM, drept rezultat al investirii în zona liberă a cel puțin cinci milioane USD. [3]

Sumele de bani colectate în baza impozitelor și taxelor sunt utilizate de către stat în următoarele scopuri :

- ✓ finanțarea cheltuielilor publice, urmărindu-se obiectivul de randament bugetar.
- ✓ redistribuirea veniturilor conform principiului echității
- ✓ stabilizarea activității economice sau corectarea dezechilibrelor în scopuri de eficiență economică.[4]

Principalele avantaje ale impozitelor și taxelor pentru stat dar și pentru contribuabil sunt următoarele:

- ✓ constituie un venit sigur al statului;
- ✓ sunt cunoscute în prealabil;
- ✓ presupun existența unor facilități fiscale (scutiri, înlesniri, eşalonări de plată, etc.);
- ✓ sunt ușor de calculat;
- ✓ sunt ușor de perceput.

Principalele dezavantaje ale impozitelor și taxelor sunt următoarele:

- ✓ nu sunt mereu agreate de către contribuabili;
- ✓ pot genera abuzuri în ceea ce privește așezarea lor, cât și în ceea ce privește încasarea;[5]

CONCLUZII/RECOMANDĂRI

În anul 2021 s-au efectuat reforme pentru mărirea categoriilor impozabile, printre care venitul din dobânzi care va fi impozat cu 3% iar pentru alte categorii a fost mărită cota de impozitare pentru a obține noi surse de venit în bugetul statului, necesare acoperirii cheltuielilor administrative crescânde. Impozitul pe venit, împreună cu celelalte instrumente fiscale, le revine un rol important în realizarea politicilor economice, formarea echilibrului economic al unui stat dar și la distribuția resurselor financiare între clasele sociale existente, pe plan social.

Eficiența impozitării presupune existența unor structuri adecvate ale sistemului fiscal, caracterizate printr-un ansamblu de instrumente fiscale și printr-un ansamblu de instituții centrale și teritoriale, cu competențe generale și speciale, prin care se aplică politica fiscală și se gestionează relațiile fiscale pe când eficacitatea politicii fiscale se manifestă prin consecințele ei asupra activității economice.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. Albu CC, Activitatea economică. Agenții economici, Mai 19, 2018 <https://sites.google.com/site/invataeconomie/assignments/activitatea-economica-agentii-economici>
2. Conspecte Team, Articolul „Impozitul pe venit” , August 30, 2019 <https://conspecte.com/contabilitate/impozitul-pe-venit.html>
3. Extras din Codul Fiscal al Republicii Moldova, Titlul 2. IMPOZITUL PE VENIT, Capitolul 1,2,7 < https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=120061&lang=ro# >
4. Scrisde Conspecte Team, Teorii fundamentale privind fiscalitatea, Aprilie 15, 2020 <https://conspecte.com/fiscalitate/teorii-fundamentale-privind-fiscalitatea.html>
5. Curjos E, Articolul : „ROLUL IMPOZITELOR ȘI TAXELOR ÎN ACTIVITATEA ECONOMICĂ A STATULUI”, Februarie 15, 19, nr. Pagini -2, http://repository.utm.md/bitstream/handle/5014/2023/Conf_UTM_2016_II_pg361_362.pdf?sequence=1&isAllowed=y
6. Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova <https://statistica.gov.md/category.php?l=ro&idc=146>

Coordonator științific: CARA Elena, dr., conf. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail: cara.elena.petru@ase.md